

Leksjon 4 – Skole, utdanning og høyere utdanning

Skolepolitiske spørsmål

1 Spørsmål til teksten

Forslag:

- Ved at staten betaler en del, og foreldrene betaler skolepenger.
- De som blant annet har en alternativ pedagogikk.
- At alle elever født i det samme året går på samme trinn, uansett faglig nivå.
- Opptil tre år.
- Pedagogisk Psykologisk Tjeneste.
- PPT.
- Ingen, for det er ikke mulig å gå om igjen et skoleår. (Men man kan få utsatt skolestart dersom PPT anbefaler det.)
- Fordi de mener at det vil heve det faglige nivået i skolen.
- De mener at det er unødvendig og uten betydning for elevenes faglige nivå.
- Fordi de mener at høyere utdanning ikke er for alle, og at det kan bli dårligere kvalitet på høyere utdanning dersom inntakskravene til universiteter og høyskoler senkes.

2 Antonymer

a)	offentlig	<->	privat
b)	spesiell	<->	generell
c)	forbudt	<->	tillatt
d)	kortere	<->	lengre
e)	tidlig	<->	seint
f)	dabber av	<->	blusser opp
g)	å senke	<->	å heve
h)	relevant	<->	irrelevant
i)	dabber av	<->	blusser opp

3 Synonymer

a)	passe på	=	ivareta
b)	starte	=	opprette
c)	forskjellige	=	ulike
d)	spesielt	=	særlig
e)	bli til sammen	=	utgjøre
f)	føre til	=	resultere i
g)	å repetere	=	å gå om igjen
h)	regelmessige	=	jevne
i)	lage, utarbeide (= skape)	=	skape
j)	ha rom for	=	ha plass til

4 Rett uttrykk

- a) gå om igjen, b) ha plass til, c) bidrar ... til, d) peker ... på, e) viste til, f) går på bekostning av, g) blusset opp, h) går ... på bekostning av

Skal jeg snakke norsk eller ...?

6 Spørsmål til teksten

Forslag:

- Lærer.
- Forfatteren sier at det kan være vanskelig å gi beskjeder, ris og ros, tilbakemeldinger og være kulturformidler på et annet språk enn det som er ens morsmål.
- Fordi barna hører norsk fra mange andre personer som de er i kontakt med.

- d) Forfatteren er redd for at innvandrere ikke opplever at morsmålet deres er viktig nok.
- e) Det er både skolen eller barnehagens ansvar og foreldrenes.
- f) Gi dem mulighet til å delta i norskspråklige sammenhenger, som for eksempel barnehage.

8 Substantiv og adjektiv

Substantiv	Adjektiv
en deltaker	deltatt, deltakende
et språk	språklig
en vanskelighet	vanskelig
(en) matematikk	matematisk
en mening	meningsløs, meningsfull
en politiker	politisk
et alvor	alvorlig
en lov	lovlig
et fag	faglig
en grammatikk	grammatikalsk
et individ	individuell
et ansvar	ansvarlig, ansvarsløs, ansvarsfull
en respekt	respektert

Høyere utdanning

10 Spørsmål til teksten

Forslag:

- a) Antallet uteksaminerte doktorgradsstudenter og hvor mange mulige doktorgrader skolen/universitetet har.
- b) Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen.
- c) De skal ivareta kvaliteten i høyere utdanning. De kan for eksempel godkjenne eventuelle søknader fra høyskoler som ønsker å bli universiteter. (NOKUT vurderer også utenlandsk utdanning for eventuell godkjenning i Norge.)
- d) Bachelorgrad.
- e) 5 år.
- f) 30 studiepoeng.
- g) Den er delt i lån og stipend, og stipendet omgjøres til lån dersom studenten ikke følger vanlig studieprogresjon (det vil si stryker til eksamen). Støtten gis 10 måneder i året.
- h) En beskrivelse av hva man skal kunne etter å ha fulgt et studium.
- i) Man må lese kjernelitteraturen, og man kan lese støttelitteraturen (den er ikke obligatorisk).
- j) Forelesning, kollokvier, gruppeundervisning, laboratorieundervisning og andre.
- k) Det kan være skoleeksamen eller hjemmeeksamen, og i tillegg kan det være muntlig eksamen.
- l) En oppgave eller liknende (eller flere) som man må ha levert (og bestått) for å få lov til å gå opp til eksamen.

11 Finn et ord

- a) En rekke, b) har...ansvar for, c) avgjøre, d) klarer, e) omgjort, f) i henhold til, g) obligatoriske, h) tillatt, i) omfattende, j) besto

12 Studiets vanskeligste eksamen

- a) Han er gruppas flinkeste student.
- b) Eva er fagets beste lærer.
- c) Bachelor er systemets laveste grad.
- d) Dette er studiets viktigste læringsmål.
- e) Dette er pensums mest sentrale bok.
- f) Gruppearbeid er studiets beste arbeidsform.
- g) Dette er studiets mest omfattende oppgave.
- h) B er Pedros beste karakter.

14 Ordstilling

- a) I Norge er det åtte universiteter i dag.
- b) Ingen av universitetene er private.
- c) Hvor mange vitenskapelige høyskoler er det i Norge?
- d) Hva har du tenkt å studere?
- e) Man må ta 30 studiepoeng hvert semester for å ha full studieprogresjon.
- f) Det blir stadig vanligere med hjemmeeksamen.
- g) Støtten fra Lånekassen tildeles bare ti måneder i året.
- h) Kollokvier er en studentdrevet arbeidsform, men læreren kan stikke innom av og til. / Kollokvier er en studentdrevet arbeidsform, men av og til kan læreren stikke innom.

Grammatikk**G1 Verbsystemene**

Petter **ble** ferdig med grunnskolen i fjor, og nå **går** han på videregående skole. Han **er** snart ferdig med første klasse på studieforberedende program. Petter **klarer** seg veldig godt på skolen. Han **driver** ikke med så mange ting på fritiden, men han **liker å lese, være** sammen med kameratene sine og **holde** på med dataspill.

Nå **gleder** han seg til sommerferien. Han **har** ingen store planer for ferien, men han **har fortalt / forteller** at han **skal besøke** besteforeldrene i noen uker. Han **pleier å besøke** dem noen uker hver sommer. Han **har gjort** det siden han **var** liten.

Da han **var** på besøk hos dem i fjor, **falt** bestefaren ned fra en stige og **slo** hodet. Petter **hjalp** bestefaren mens bestemoren **ringte** etter ambulanse. Heldigvis **gikk** det bra, men hvis ikke Petter **hadde vært** der, så kunne det ha gått riktig galt!

G2 Korte dialoger

å levere: Skal ... levere, har ... levert, leverte

å gjøre: Skal ... gjøre, har gjort, gjorde, gjorde

å rette: Skal ... rette, rettet

å foreslå: å foreslå, vil foreslå / skal foreslå (foreslår), foreslo

å diskutere: Skal ... diskutere, diskuterte, hadde diskutert

G4 Imperativ

Forslag:

Skal du ikke gjøre leksene dine snart? / Er det ikke snart på tide å gjøre leksene?

Kan du svare på oppgaven, vær så snill? / Jeg kan ikke se at du har svart på oppgaven. Det må du gjøre.

Jeg vil gjerne at alle deltar på kollokvien. / Det er viktig å delta på kollokvien.

Dette semesteret synes jeg at du må ta eksamen. / Skal du ikke snart ta eksamen? / Nå må du jammen se å få tatt eksamen.

Det er viktig å låne bøker på biblioteket. / Du bør låne bøker på biblioteket.

Tror du at du har mulighet til å rette oppgaven min?

Nå må alle lese pensum, for det er veldig viktig. / Kan alle vennligst lese pensum?

Dette arbeidskravet må leveres innen mandag.

G5 Partisipper

Infinitiv	Presens partisipp	Perfektum partisipp
å gå	gående	gått
å forbause	forbausende	forbauset
å sitte	sittende	sittet
å være	værende	vært
å bo	boende	bodd
å bite	bitende	bitt
å skuffe	skuffende	skuffet

G6 Presens partisipp

a) gående, b) syklende, c) rasende, d) løpende, e) sittende, f) stående, g) boende, h) hoppende, i) nedslående, j) oppløftende, k) hjelpende, l) forbausende

G8 Perfektum partisipp

å ansette: ansatt, ansatte, ansatte
 å bruke: brukte, brukt
 å overdrive: overdrevne, overdrevet, overdrevet
 å tilrettelegge: tilrettelagt, tilrettelagte, tilrettelagte
 å forberede: forberedt, forberedte, forberedt
 å tillate: tillatt, tillatt, tillatt
 å bestå: beståtte, bestått, bestått
 å skille: skilt, skilte

Leseforståelse

A: Rett svaralternativ

1) samme, 2) vanskelig, 3) like, 4) på tvers av, 5) utfordring, 6) gjelder, 7) har lyst til, 8) støtte, 9) utvikling, 10) Det gjør, 11) enten, 12) ingen, 13) til nytte for, 14) faktisk

B: Spørsmål til teksten

Forslag:

- a) At man ikke klarer å sitte i ro, og man kan ha vanskelig for å konsentrere seg.
- b) At det er krevende og utfordrende.
- c) Fordi de kan hjelpe og støtte hverandre. Det er viktig fordi ikke alle er like gode lærere.
- d) Fagene har endret seg, og måten det undervises på (ikke så mye pugg).
- e) Å gi barna selvtilitt og passe på at de kommer ut fra skolen uten å være knekt.
- f) Fordi hun er lei av at media og andre snakker om at det er så mye galt med skolen.

Parsetninger

- 1 til å bestå / til å klare
- 2 mellomrom
- 3 på bekostning
- 4 rekke
- 5 Først skal
- 6 som han
- 7 i kartlegging
- 8 ansvar
- 9 anledning til / tid til / mulighet til
- 10 sittende og lese
- 11 alle eplene
- 12 gå opp
- 13 mye
- 14 ha lest / lese
- 15 flinkeste læreren på
- 16 din mening
- 17 obligatorisk (for alle) å levere / helt nødvendig (for alle) å levere
- 18 jeg ikke hjelpe deg
- 19 bare skal skrive
- 20 kjennetegnes

Skriftlig produksjon

1 Fra påstand til spørsmål

Påstand	Spørsmål
Karakterene bør avskaffes helt i skolen.	Bør karakterene avskaffes helt i skolen?

Det bør innføres skoleuniformer i Norge.	Bør det innføres skoleuniformer i Norge?
Alle minoritetsspråklige barn bør få morsmålsundervisning.	Bør alle minoritetsspråklige barn få morsmålsundervisning?
Skoleflinke barn bør gå i egne grupper.	Bør skoleflinke barn gå i egne grupper?
Det er ikke nødvendig med lekser.	Er det nødvendig med lekser?
Det er viktig å delta i kollokviégrupper.	Er det viktig å delta i kollokviégrupper?
Det har blitt for lett å få høyere utdanning.	Har det blitt for lett å få høyere utdanning?
Studiefinansieringen i Norge er for god.	Er studiefinansieringen i Norge for god?

Lytteøvinger

L1 – Samtaler og korte meldinger

Samtale 1: De to kvinnene arbeider på en høyskole.

Samtale 2: Kvinnen er usikker på hvilke valgmuligheter hun har.

Samtale 3: Studentene demonstrerer fordi studenter har problemer med å finne en passende bolig.

Samtale 4: Jenny synes at studielånet er for lite.

Samtale 5: Pedro har lyst til å oppleve nye steder.

Samtale 6: Det utdannes stadig færre lærere.

Samtale 7: De snakker om Petters økonomi.

Samtale 8: Mange har diskutert karakterer i det siste.

Samtale 9: Kvinnen tror at Erik kunne ha lært det samme i Norge som i England.

Samtale 10: De to kvinnene diskuterer for tidlig skolestart.

Samtale 11: De mener at lærerne får for mye å gjøre på grunn av prøvene.

Samtale 12: Foreldrene har skylda for barnas manglende oppdragelse.

Samtale 13: Åslia skole skal legges ned fordi det er for få elever ved skolen.

Samtale 14: Norsk Studentorganisasjon ønsker ikke å innføre skolepenger.

Samtale 15: Kvinnen blir anmodet om å komme tilbake når hun kan litt mer om data.

L2 – Hvem, hva, hvor?

Samtale A

	Den unge mannen er ferdig med bachelorgraden sin.
	Begge mennene er interessert i fotball.
x	Dette universitetet har studieavtaler med flere universiteter i utlandet.
x	Den unge mannen har ikke noe å hente faglig på å studere i utlandet.
	Lånekassen dekker studieavgiften ved alle universitetene i England.
	Studierådgiveren har dessverre ikke noe skriftlig informasjon om studietilbudet i England.
	Studenten og studierådgiveren blir enige om å gå videre med søknaden.
x	Studierådgiveren anbefaler studenten å dra til Liverpool for å se fotball, ikke studere.

Samtale B

x	Rune er nettopp ferdig med videregående skole.
x	Runes far synes russetida er altfor utagerende.
	Thomas festet mest av alle.
	Runes far mener eksamen bør flyttes til før 17. mai.
	Faren er skuffet over Runes eksamensresultater.
	Rune er svært fornøyd med eksamen.
x	Rune har ikke fått eksamensresultatene.
x	Rune vil flytte eksamen til før 17. mai.

L3 – NOKUT

Oppgave A:

1) Spørsmål

- a) Han er saksbehandler i NOKUT. / Han arbeider med søknader om godkjenning av utenlandsk utdanning.
- b) De skal sikre kvaliteten i høyere utdanning. / De har en kontrollfunksjon og skal sikre kvaliteten i høyere utdanning.
- c) Fordi samfunnet bruker mye penger på høyere utdanning, og da er det viktig at folk har tillit til systemet.
- d) De må ha en viss mengde studenter og programmer på doktorgradsnivå, og så kan de søke NOKUT om ny status.
- e) Den forteller noe om utdanningens lengde, nivå og status i utdanningslandet, og den sier noe om hvor mange studiepoeng utdanningen gir i Norge.
- f) Fordi mulige arbeidsgivere etterlyser (spør etter) det.
- g) De bør oversette papirene til norsk eller engelsk slik at det blir lett for en mulig arbeidsgiver å vurdere utdanningen på egen hånd.
- h) Man kan ringe dem eller besøke hjemmesida deres.
- i) Han trives godt i jobben sin.

2) Hva betyr det?

- a) dreier seg = handler, kontrollere = sikre, utfører = gjør
- b) handler om = gjelder, form for = slags, investeringer = ressurser
- c) stilling = status, situasjoner = tilfeller
- d) tilstrekkelig = nok, vet = er klar over, avgjør = bestemmer

Oppgave B: Referat

Forslag:

Vi har hørt et intervju med Anders Strandmo Viken (heretter ASV). Han arbeider i NOKUT. NOKUT er en forkortelse for Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen. NOKUT har ansvar for å sikre kvaliteten i høyere utdanning i Norge. Det er viktig for at folk skal ha tillit til høyere utdanning. NOKUT kan for eksempel godkjenne at en høyskole får bli et universitet, og de arbeider også med godkjenning av utenlandsk utdanning.⁷¹

En høyskole som vil bli universitet må først opprette en viss mengde doktorgradsprogrammer, og de må ha en viss mengde doktorgradsstudenter. Så kan høyskolen søke NOKUT om å få bli universitet, og NOKUT undersøker om høyskolen oppfyller kriteriene.³⁸

Mange innvandrere til Norge ønsker å få godkjent utdanningen sin i Norge. Da søker de til NOKUT. NOKUT gir som oftest en generell godkjenning. Det vil si at de forteller hvilken status utdanningen har i hjemlandet, og eventuelt hvilken grad utdanningen tilsvarer i Norge. Men ikke alle trenger en slik godkjenning. Likevel anbefaler ASV at alle skaffer seg en oversettelse av papirene sine. Det vil hjelpe når arbeidsgiveren skal vurdere om utdanningen er relevant for den jobben man søker.⁷⁹

ASV forteller om kvalifikasjonsrammeverket. Det er et rammeverk som skal gjøre det enklere å sammenlikne utdanninger på tvers av landegrenser i EU- og EØS-området. ASV håper at rammeverket vil bidra til at det blir lettere å vurdere utenlandsk utdanning. Nå er behandlingstida ganske lang, men kanskje blir den kortere når rammeverket er ferdig.⁵³

ASV trives godt i jobben sin. Han synes at arbeidsoppgavene er interessante, og han forteller at det er spennende å følge utviklingen av kvalifikasjonsrammeverket på nært hold.²⁷

Til sammen 268 ord.

L4 – Hvor i verden?

Oppgave A: Send inn løsning

Fossen er Victoriafallene, elven er Amazonas-elven.

Oppgave B: Spørsmål

- a) Temaet er "vann" fordi det er noe som er viktig for å overleve.
- b) Enten per e-post til verden@radio.no eller på SMS til 1987. Da starter man meldingen med verden.
- c) Det betyr "røyken som tordner".
- d) De arbeider med å redde verdens regnskoger fra å bli hugget ned.
- e) Fordi den produserer mye oksygen gjennom fotosyntesen til alle plantene og trærne som vokser der.